

**ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН
НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ**

Нэг. Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

Хууль зүйн үндэслэл, шаардлага:

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 4.3.10-т "Технологиуд суурилсан даатгалын шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно." гэж, "Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл" батлах тухай Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолын хавсралтын 44-т Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, "Даатгалын төлөөлөгч, зуучлагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхой болгох, даатгалын төлөөлөгчийн тусгай зөвшөөрлийн шаардлагыг хасах, даатгалын хохирол үнэлгээний эрх зүйн орчныг холбогдох хуультай уялдуулах, салбарын мэргэжлийн байгууллагын оролцоо хангах, даатгуулагч, даатгагчийн эрх ашгийг хамгаалах, тэнцвэржүүлэх хүрээнд мэргэжлийн оролцогчийн зарим үйл ажиллагааг хязгаарлах зэрэг зохицуулалтыг боловсронгуй болгох" гэж тус тус заасан.

Практик үндэслэл, шаардлага:

Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль нь 2004 онд батлагдан мөрдөгдөж байна. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчдод даатгалын компани, давхар даатгагч, даатгалын актуарч, даатгалын аудитор, даатгалын андеррайтер нь бүгд хамаарах боловч одоогийн хуулиар зөвхөн даатгалын зуучлагч, төлөөлөгч, хохирол үнэлэгчийг даатгалын мэргэжлийн оролцогчид хамааруулж байгаа нь даатгалын компани болон даатгуулагч иргэд, олон нийтэд буруу ойлголтыг хүргэж байна.

Даатгалын бүтээгдэхүүн, даатгалын зүйлээс хамааран даатгалын хохирлыг эмнэлэгтийн, гамшгийн, гал түймрийн, нисэх онгоцны, барилгын зэрэг нарийн мэдлэгтэй мэргэшсэн этгээдүүд хохирлыг үнэлэх шаардлагатай байдаг боловч манай улсад ихэвчлэн автомашин, хөрөнгийн хохирлыг үнэлэх чиглэлээр тусгай

зөвшөөрөлтэй даатгалын хохирол үнэлэгчид үйл ажиллагаа эрхэлж байна. Даатгалын хохирлын үнэлгээг хийж буй үнэлгээчид Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн дагуу Сангийн яамнаас хөрөнгийн үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл авч, үйл ажиллагаа явуулдаг хувь хүн байдаг бол Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулиар хохирол үнэлэгчийн тусгай зөвшөөрлийг компанид олгодог. Олон улсад даатгалын хохирол үнэлэгч этгээд нь ихэвчлэн даатгалын компанийн ажилтан, хувь хүн эсхүл хөндлөнгийн даатгалын хохирол үнэлэгч гэсэн мэргэшсэн этгээд байж тухайн улсынхаа Даатгалын тухай хууль тогтоомжоор зохицуулагддаг.

Даатгалын бүтээгдэхүүнийг худалдан борлуулж, даатгуулагч иргэдтэй шууд харилцдаг даатгалын зуучлагч, төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа, тэр дундаа даатгуулагчийн олгосон эрхийн хүрээнд түүний ашиг сонирхлын төлөө даатгалын гэрээний харилцаанд оролцож буй даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг боловсронгуй, мэргэшсэн түвшинд байлгах, энэхүү дундын зуучлагчдын зах зээлийг илүү ёс зүйтэй, ил тод, шударга өрсөлдөөнтэй зах зээл болгон хөгжүүлэх хүрээнд "Insurance intermediaries Act" буюу "Даатгалын зуучлалын хууль"-ийг олон улсад батлан мөрдүүлдэг. Иймд Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн нэрийг "Даатгалын зуучлалын тухай" хууль болгон өөрчилж, даатгалын хохирол үнэлэгчээр хувь хүн, хуулийн этгээд аль аль нь ажиллах боломжтой байх, даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагааг олон улсын туршлагад нийцүүлэх хүрээнд Даатгалын тухай хуулиар зохицуулах нь зүйтэй байна.

Манай улсын арилжааны банкуудын дийлэнх нь даатгалын зуучлагчийн тусгай зөвшөөрөл авч, даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа явуулдаг. Банк нь даатгалын компаниудтай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр тэдгээрийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг өөрийн харилцагчиддаа түгээн борлуулж, борлуулалтын шимтгэлээс орлого олох, болзошгүй эрсдэлээс харилцагчид болон банкинд учирч болзошгүй эрсдэлийг бууруулах зорилгоор даатгалын гэрээг зуучлан борлуулдаг этгээд юм. Энэ хүрээнд банкны даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг бусад мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаанаас ялган тодорхойлж, иргэд аж ахуй нэгж, даатгуулагчдад зөв зүйтэй ойлголтыг хүргүүлэх, салбар нэгжийн зохицуулалт болон бусад асуудлаар Банкны тухай хууль тогтоомжтой зөрчилдсөн зөрүүтэй асуудлуудыг шийдвэрлэх шаардлагатай байна.

Даатгалын гэрээний зардлын багагүй (20-40) хувийг даатгалын төлөөлөгч, зуучлагчийн шимтгэлийн зардал эзэлж байдаг. Гэтэл энэ хэмжээ сүүлийн жилүүдэд нэмэгдэх хандлагатай байгаа бөгөөд энэ нь даатгалын хураамж нэмэгдэх, даатгалын компаниуд тэдгээрийн төлбөрийн чадвар, найдвартай байдал, туршлага, бүтээгдэхүүний хамгаалалт, онцлог шинж чанараар бус шимтгэлийн орлогын хэмжээгээр өрсөлдөн, бүтээгдэхүүнийг борлуулах зэрэг олон сөрөг үр дагаврыг бий болгож байдаг. Иймд ДОШ-ийн хувь хэмжээг хязгаарлах, төлөөлөгч, зуучлагчийн бүртгэл тайлагналыг боловсронгуй болгох эсхүл ДОШ-ийг бэлэн мөнгөөр олгохыг хориглосон заалт нэмэх зэрэг зохицуулалтуудыг хуульд тусгаж, нээлттэй ил тод, шударга өрсөлдөөнийг бий болгох шаардлагатай. Мөн даатгуулагч, даатгагчийн эрх ашгийг хамгаалах, тэнцвэржүүлэх хүрээнд даатгалын зуучлагч, төлөөлөгчийн хариуцлагыг нэмэгдүүлэх, хуулийн нэр, томъёоны тодорхойлолтыг сайжруулж даатгалын зуучлагч, төлөөлөгчийн үйл ажиллагааны ялгаа, эрх, үүргийг нарийвчлан хуульд тусгах шаардлагатай байна.

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос (цаашид "Зохицуулах хороо" гэх) тусгай зөвшөөрөлтэй 56 даатгалын зуучлагч компани байгаагаас 9 даатгалын зуучлагч нь давхар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэхээр Зохицуулах хороонд бүртгүүлсэн байна. Давхар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа нь ердийн даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаанаас илүү мэргэшсэн байхыг шаарддаг боловч хуульд давхар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаатай холбогдох зохицуулалт тусгагдаагүй байгаа нь энэ төрлийн үйл ажиллагаа хөгжих боломжийг хязгаарлах сөрөг үр дагаварыг үүсгэж байна.

Хуулийн дагуу даатгалын төлөөлөгчийг даатгалчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, түүний нэрийн өмнөөс хэлцэл болон эрх зүйн бусад үйлдэл хийх үүрэг бүхий даатгалчийн эрх олгосон этгээд гэж ойлгодог боловч даатгалын төлөөлөгч даатгалчийг төлөөлөхийн тулд Зохицуулах хорооноос тусгай зөвшөөрөл авахаар заасан байдаг. Практикт даатгалын төлөөлөгчид тусгай зөвшөөрөл олгож байгаа нь даатгуулагчийн эрх ашгийг хамгаалах үйл ажиллагаанд үзүүлэх нөлөө, ач холбогдол багатай байна.

Даатгалын төлөөлөгч нь өөрийн төлөөлж байгаа даатгалчийг заавал дурдаж даатгуулагчид мэдэгдэх, мөн даатгалчийн нэрийн өмнөөс гэрээ байгуулдагийн хувьд гэрээтэй холбогдон үүсэх хариуцлагыг төлөөлөгч бус даатгалч дангаар хариуцах тодорхой зохицуулалт шаардлагатай байна. Иймд нэг талаас даатгалын төлөөлөгчид олгож буй тусгай зөвшөөрлийн үр нөлөө, нөгөө талаас олон улсын туршлагыг харгалзан даатгалын төлөөлөгчийн тусгай зөвшөөрлийн зохицуулалтыг хасах замаар тусгай зөвшөөрлийн шат дамжлагыг багасгах боломжтой юм.

Даатгалын үнэлгээ ихтэй гэрээг зуучлахад нэг даатгалч дангаар даатгах боломжгүй нөхцөл байдал цөөнгүй үүсдэг бөгөөд энэ тохиолдолд даатгалын зуучлагч нь дараагийн даатгалчид хамтран даатгах санал гаргахыг үүрэг болгох, гадаадын даатгалчид шууд зуучлахыг тодорхой хэмжээнд хязгаарлах замаар дотоодын даатгалчдыг дэмжиж, улмаар хамтын даатгалын үйлчилгээг өргөжүүлэх боломжтой байна.

Хуульд даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн хувьцааг бусдад худалдах, шилжүүлэх, барьцаалах асуудлаар хяналт тавих тодорхой зохицуулалт тусгагдаагүйн улмаас мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, эцсийн өмчлөгчийг тогтооход хүндэрэл үүсэж, улмаар мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх гэмт хэрэгт өртөмтгий байдал нэмэгдэх аюул их байдаг тул зохицуулагч байгууллагын хяналт тавих үйл ажиллагааны нэг хэсэг болох бүртгэл, зөвшөөрлийн үйл ажиллагааг хуульд тодорхой тусгах шаардлагатай.

Манай улсын даатгалын зах зээлд цахим буюу дэвшилтэт техник технологи, програм хангамж ашигласан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ хэдийнээ нэвтэрч эхлээд байгаа бөгөөд даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаанд гар утасны программ хангамж, киоск (хиймэл оюун ухаант төхөөрөмж), цахим хуудас, цахим платформ ашиглан иргэд, даатгуулагчдад уламжлалт даатгалын үйлчилгээнээс илүү хүртээмжтэй даатгалын бүтээгдэхүүнийг зуучлан борлуулж байна. Гэвч хуульд орчин үеийн дэвшилтэт техник технологи ашиглан даатгалын гэрээ байгуулах, даатгалын бүтээгдэхүүнийг зуучлан борлуулахтай холбогдох зохицуулалт байхгүйн улмаас энэ төрлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ даатгалын зах зээлд нэвтрэх, түүний хөгжлийг хязгаарлах, нөгөөтэйгүүр уг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний улмаас иргэд,

даатгуулагчид хохирох, энэ төрлийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх боломжгүй нөхцөл байдал бий болж байна. Хуульд цахим буюу дэвшилтэт техник, технологи, програм хангамж ашиглан даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдох зохицуулалтыг тусгаснаар даатгалын зах зээлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанар, хүртээмж нэмэгдэж, улмаар иргэдийн даатгалын тухай ойлголт, мэдлэгийн түвшин ахих чухал ач холбогдлыг өгөх юм.

Хоёр. Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Энэхүү хуулиар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа явуулах эрх зүйн үндсийг тогтоож, төрийн эрх бүхий байгууллагаас даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих, даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, даатгалын зуучлагч, төлөөлөгчийн үйл ажиллагааг нарийвчлан тодорхойлох, тэдгээрийн харилцааг нэмэгдүүлэх зорилготой. Хуулийн төсөлд дараах зохицуулалтыг шинээр нэмж, өөрчлөн найруулж тусгах болно. Үүнд:

1.Хуулийн нэрийг “Даатгалын зуучлалын тухай хууль” гэж өөрчилж, даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа явуулах эрх зүйн үндсийг бүрдүүлэх;

2.Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаанд тавих хяналт, зохицуулалтын асуудлыг холбогдох хуульд шилжүүлэх;

3.Даатгалын төлөөлөгчийн тусгай зөвшөөрлийн шаардлагыг хасах;

4.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолтыг сайжруулах;

5.Даатгалын зуучлагч, төлөөлөгчийн харилцаа, мэргэшсэн байдлыг нэмэгдүүлэх зохицуулалтуудыг тусгах;

6.Зохицуулагч байгууллагын эрх, үүрэг, бүртгэл, зөвшөөрлийн үйл ажиллагааны зохицуулалтуудыг сайжруулах;

7.Олон улсын жишгийн дагуу банкны даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааны зохицуулалтыг бий болгох;

8.Даатгалын үнэлгээ ихтэй гэрээний хувьд нэг даатгагч дангаар даатгах боломжгүй тохиолдолд бусад даатгалын компанид хамтрах санал гаргахыг үүрэг болгох, гадаадын даатгагчид шууд зуучлахыг тодорхой хэмжээнд хязгаарлах замаар дотоодын даатгагчдыг дэмжих;

9.Давхар даатгалын зуучлалын зохицуулалтыг тусгах;

10.Даатгалын орлогын шимтгэлтэй холбогдох асуудлыг шийдвэрлэх, шударга өрсөлдөөнийг дэмжих зохицуулалтуудыг тусгах;

11. Даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаанд цахим буюу дэвшилтэт техник, технологи, програм хангамж ашиглахтай холбоотой зохицууллагуудыг тусгах зэрэг болно.

Гурав. Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа Үсч болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал

Хуулийн төсөл батлагдсанаар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалт тодорхой болж, даатгалын зах зээл дэх мэргэжлийн оролцогчдын талаарх ойлголт, үүрэг хариуцлага нэмэгдэж, даатгуулагчийн эрх ашгийг хамгаалахтай холбоотой зохицуулалт илүү боловсронгуй болно. Мөн тусгай зөвшөөрлийн шат дамжлага буурч, даатгалын зах зээлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанар, хүртээмж нэмэгдэж, иргэд, дааттуулагчдын даатгалын талаарх ойлголт нэмэгдэнэ.

Дөрөв. Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн талаарх санал

Энэхүү хуулийн төсөл нь Монгол Улсын олон улсын гэрээ болоод Монгол Улсын Үндсэн хуульд бүрэн нийцэж байгаа бөгөөд бусад хууль тогтоомжтой зөрчилдөхгүй, давхардаагүй болно. Хуулийн төсөлтэй холбоотойгоор Зөрчлийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хууль, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль болон Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАЛЫН ТУХАЙ

/Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь даатгалын зуучлагчид тавигдах нөхцөл, шаардлагыг тодорхойлж, төрийн эрх бүхий байгууллагаас даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг зохицуулж, хяналт тавих, тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Даатгалын зуучлалын тухай хууль тогтоомж

2.1.Даатгалын зуучлалын тухай хууль тогтоомж нь Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Компанийн тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

2.3.Даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаатай холбоотой энэ хуулиар зохицуулаагүй харилцааг Даатгалын тухай хуулийн дагуу зохицуулна.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томьёо

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн энэ хуулийн 3.2-т зааснаас бусад нэр томьёог Даатгалын тухай хуульд заасан утгаар ойлгоно.

3.2.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.2.1.“даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа” гэж даатгалын зуучлагч даатгалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг борлуулах болон хэлцэл хийх этгээдтэй холбож өгөх үйл ажиллагааг;

3.2.2.“даатгалын зуучлагч” гэж даатгалын брокер, даатгалын төлөөлөгч;

3.2.3.“даатгалын брокер” гэж даатгуулагчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, даатгуулагчийг даатгагчтай холбож өгөх, талуудад мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, үйлчилгээ үзүүлэх, үүнийхээ төлөө хөлс авах эрхтэй, тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийг;

3.2.4.“даатгалын төлөөлөгч” гэж даатгагчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, түүний нэрийн өмнөөс хэлцэл болон эрх зүйн бусад үйлдэл хийх үүрэг бүхий даатгагчийн томилсон буюу эрх олгосон этгээдийг;

3.2.5.“гадаадын даатгалын брокер” гэж гадаад улсад үүсгэн байгуулагдаж, Монгол Улсад даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авч үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлж буй даатгалын брокерыг;

3.2.6.“хамтын даатгал” гэж Даатгалын тухай хуулийн 4.1.3-т заасан үйл ажиллагааг;

3.2.7.“холбогдох этгээд” гэж Даатгалын тухай хуулийн 4.1.18-д заасан этгээдийг.

3.3.Даатгалын байгууллагад ажиллаж буй ажилтан энэ хуулийн 3.2.4-т заасан даатгалын төлөөлөгчид хамаарахгүй.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ТӨРӨӨС ЗОХИЦУУЛАХ

4 дүгээр зүйл. Даатгалын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

4.1.Даатгалын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааны талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

4.1.1.Даатгалын зуучлалын тухай хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох талаар санал боловсруулах;

4.1.2.Засгийн газрыг даатгалын зуучлалын бодлогын зөвлөгөөгөөр хангах;

4.1.3.хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг.

**5 дугаар зүйл. Даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаанд
Зохицуулах байгууллагын эрх үүрэг**

5.1.Даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг зохицуулах, хянах эрхийг даатгалын асуудал хариуцсан Санхүүгийн зохицуулах хороо /цаашид "Хороо" гэх/ хэрэгжүүлнэ.

5.2.Хороо дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.2.1.Даатгалын зуучлалын тухай хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох талаар санал боловсруулах, холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах;

5.2.2.даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулахаар үүрэг, даалгавар өгөх, хариуцлага ногдуулах;

5.2.3.даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг биелүүлж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

5.2.4.даатгалын төлөөлөгчид эрх олгох, эрх хасах, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих;

5.2.5.даатгалын брокерын тусгай зөвшөөрөлгүй, даатгалын төлөөлөгчийн эрх аваагүй үйл ажиллагаа явуулсан этгээдэд арга хэмжээ авах;

5.2.6.Даатгалын зуучлалын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор даатгалын зуучлагчийн дагаж мөрдөх хэм хэмжээ тогтоосон журам, заавар, аргачлал /цаашид “даатгалын журам” гэх/-ыг батлах, хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

5.2.7.даатгалын брокерын эрх бүхий албан тушаалтныг тохиромжтой этгээд эсэхийг тодорхойлох журмыг батлах;

5.2.8.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

6 дугаар зүйл. Даатгалын журам

6.1.Даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг энэ хууль болон Хорооноос баталсан даатгалын журмаар зохицуулна.

6.2.Хороо даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг хянах, зохицуулах хүрээнд Даатгалын тухай хуулийн 14.2-т зааснаас гадна даатгалын дараах журмыг батална:

6.2.1.энэ хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийг авах хүсэлт гаргах, түүнд тавигдах шаардлага, бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт;

6.2.2.даатгалын зуучлагч, түүний үйл ажиллагаанд тавигдах нөхцөл шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт;

6.2.3.даатгалын зуучлагч энэ хуульд заасны дагуу санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ гаргаж, тайлагнах;

6.2.4.салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан үйл ажиллагаа явуулах гадаадын даатгалын брокерт тавигдах нөхцөл, шаардлага;

6.2.5.даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаанд хяналт, шалгалт хийх;

6.2.6.цахим хэлбэрээр даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, түүнд хяналт тавих.

6.3 Хороо даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг хөгжүүлэх, боловсронгуй болгох, даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг зохистой явуулах зорилгоор тусгайлан даатгалын журмыг өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд баталж болно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ

Нэгдүгээр дэд бүлэг Нийтлэг үндэслэл

7 дугаар зүйл. Даатгалын зуучлагчийн эрх, үүрэг

7.1. Даатгалын зуучлагч нь дараах эрх эдэлнэ:

7.1.1. даатгуулагчаас үнэн зөв, бүрэн, бодит мэдээлэл авах;

7.1.2. даатгагч болон даатгуулагчаас зуучлалын үйл ажиллагааны хөлс, шимтгэл авах;

7.2. Даатгалын зуучлагч нь дараах үүрэг хүлээнэ:

7.2.1. даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг мэргэжлийн, нээлттэй, ёс зүйтэй гүйцэтгэх;

7.2.2. ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, ашиг сонирхлын зөрчил үүссэн, үүсэж болзошгүй нөхцөлд үйлчлүүлэгчид энэ талаар мэдэгдэх;

7.2.3. даатгалын гэрээ байгуулахаас өмнө даатгалын бүтээгдэхүүн, даатгалын гэрээнд заасан даатгах эрсдэл, даатгалын үнэлгээ, хураамж, даатгалын нөхөн төлбөр хэрхэн авах, даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзах нөхцөлийг даатгуулагчид энгийн ойлгомжтой түвшинд тайлбарлан өгөх;

7.2.4. даатгалын гэрээ болон хураамж төлсөн баримтыг даатгуулагчид бичгээр эсхүл цахимаар олгох;

7.2.5. даатгагчтай байгуулсан гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол даатгалын хураамжийг хүлээн авсан даруй даатгагчид шилжүүлэх;

7.2.6. даатгалын хураамж төлөх хугацаа, гэрээний сунгалтыг даатгуулагчид гэрээнд заасны дагуу тухай бүр мэдэгдэх;

7.2.7. даатгуулагчид даатгагчаа сонгох боломжийг олгох.

7.3. Энэ хуулийн 17.2.1-д заасан нэг даатгагчийг төлөөлөх даатгалын төлөөлөгчийн хувьд энэ хуулийн 7.2.7 дахь заалт хамаарахгүй.

8 дугаар зүйл. Цахим хэлбэрээр даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх

8.1. Даатгалын зуучлагч үйл ажиллагаагаа цахим хэлбэрээр эрхэлж болох бөгөөд цахим хэлбэрийн онцлог, цар хүрээнээс хамааран шаардлагатай тохиолдолд Хорооноос зөвшөөрөл олгосны үндсэн дээр зах зээлд нэвтрүүлнэ.

8.2. Цахим хэлбэрээр даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх, түүний зөвшөөрөл олгох, хэрэгжилтэнд хяналт тавих зорилгоор Хороо журам баталж болно.

Хоёрдугаар дэд бүлэг
Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх

9 дүгээр зүйл. Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл

9.1.Даатгалын брокерын үйл ажиллагааг Хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан хуулийн этгээд эрхэлнэ.

9.2.Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа нь дараах ангилалтай байна:

9.2.1.ердийн даатгалын брокер;

9.2.2.амьдралын даатгалын брокер;

9.2.3.давхар даатгалын брокер.

9.3.Даатгалын брокер нь энэ хуулийн 9.2-т заасан даатгалын брокерын үйл ажиллагааны ангиллыг дангаар нь, эсхүл хамтад нь эрхэлж болно.

10 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл хүсэх

10.1.Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг Хороонд гаргана.

10.2.Хүсэлтэд эрхлэх үйл ажиллагааны ангиллыг зааж, Хорооноос тогтоосон загварын дагуу энэ хууль болон даатгалын журамд заасан баримт бичгийг хавсаргаж ирүүлнэ.

10.3.Хороо шаардлагатай гэж үзсэн нэмэлт мэдээлэл, баримт бичгийг хүсэлт гаргагчаас шаардаж болно.

11 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах

11.1.Хороо дараах шаардлагыг хангасан хүсэлт гаргагчид тусгай зөвшөөрлийг олгох бөгөөд тухайн ангиллаас хамааран нэмэлт шаардлага тавьж болно:

11.1.1.тусгай зөвшөөрөл олгосон нь энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийг зөрчихөөргүй бол;

11.1.2.хүсэлт гаргагчийн эрх бүхий албан тушаалтан болон Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.6.а-д заасан этгээд нь даатгалын брокерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тохиромжтой этгээд бол;

11.1.3.хүсэлт гаргагч нь тусгай зөвшөөрлийг олгосны дараа энэ хууль болон даатгалын журмыг дагаж мөрдөх бүрэн боломжтой гэдэг нь нотлогдож байна гэж үзвэл;

11.1.4.тухайн даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлт гаргагчийн удирдлага, зохион байгуулалт, санхүүгийн эх үүсвэр хангалттай гэж үзвэл;

11.1.5.хүсэлт гаргагчийн нэр нь даатгалын брокерын үйл ажиллагааг эрхэлнэ гэдгийг илэрхийлэхээр бол;

11.1.6.тусгай зөвшөөрөл олгох нь нийтийн болон даатгуулагчийн ашиг сонирхолд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй гэж үзвэл.

11.2.Хороо даатгалын брокерын үйл ажиллагааны цар хүрээ, ангилал, төрлөөс хамааран тусгай зөвшөөрөлд тавигдах нөхцөл, шаардлагыг хэдийд ч өөрчлөн тогтоож болно.

11.3.Тусгай зөвшөөрлийг бичгээр олгох бөгөөд түүнд дараах зүйлийг тусгана:

11.3.1.тусгай зөвшөөрлийг олгосон байгууллагын нэр;

11.3.2.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр хаяг;

11.3.3.эрхлэх үйл ажиллагааны хэлбэр,төрөл;

11.3.4.тусгай зөвшөөрлийн дугаар, олгосон огноо;

11.3.5.тусгай зөвшөөрөл олгосон байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг, тамга /тэмдэг/.

11.4.Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хугацаагүй олгох бөгөөд уг тусгай зөвшөөрөл нь энэ хуулийн 41, 42 дугаар зүйлд заасны дагуу түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох хүртэл хүчин төгөлдөр байна.

11.5.Хороо хүсэлт гаргагчид тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзсан бол энэ тухай бичгээр мэдэгдэж, татгалзсан үндэслэлийг заана.

11.6.Хороо хүсэлтийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 45 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрөл олгох эсэхийг шийдвэрлэнэ.

11.7.Хороо тусгай зөвшөөрөл олгосон тухай даатгалын журамд заасны дагуу нийтэд мэдээлнэ.

12 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөлгүйгээр даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглох

12.1.Хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөлгүйгээр аливаа этгээд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

12.2.Энэ хуулийн дагуу тусгай зөвшөөрлийг нь түдгэлзүүлсэн болон хүчингүй болгосон даатгалын брокер энэ хуулийн 12.1-д заасан даатгалын брокерын үйл ажиллагаа явуулах эрхгүй.

12.3.Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон энэ хуульд зааснаас бусад харилцааг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.

13 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид тавих хязгаарлалт

13.1. Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээд нь компанийн хэлбэртэй байна.

13.2. Даатгалын брокерын тусгай зөвшөөрөлтэй компанийн ажилтан, эрх бүхий албан тушаалтан болон компанийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг эзэмшиж буй этгээдэд даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг олгохгүй.

13.3. Даатгагч, хөндлөнгийн хохирол үнэлэгч, тэдгээрийн хараат болон охин компани, даатгалын төлөөлөгчид даатгалын брокерын тусгай зөвшөөрлийг олгохгүй.

13.4. Даатгагчийн эрх бүхий албан тушаалтанд даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, эрхийг олгохгүй бөгөөд уг этгээд нь даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа явуулах тусгай зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчийн ажилтан буюу эрх бүхий албан тушаалтан байж болохгүй.

14 дүгээр зүйл. Гадаадын даатгалын брокерын үйл ажиллагаа

14.1. Гадаадын даатгалын брокер нь гагцхүү Хорооноос авсан зөвшөөрлийн үндсэн дээр Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын брокерын үйл ажиллагаа явуулах эрхтэй.

14.2. Гадаадын даатгалын брокер нь энэ хуулийн 14.1-д заасны дагуу Хорооноос зөвшөөрөл аваагүй тохиолдолд аливаа этгээд гадаадын даатгалын брокерыг төлөөлж дараах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

14.2.1. даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх;

14.2.2. даатгалын брокерын үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор сурталчилгаа, ухуулга хийх, эсхүл ийм зорилгоор албан газар нээх, ажиллуулах;

14.2.3. салбар, төлөөлөгчийн газар нээх, ажиллуулах.

14.3. Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авахыг хүсэж буй этгээд нь Хороонд хүсэлт гаргана.

14.4. Хүсэлтэд холбогдох даатгалын журамд заасан баримт бичгийг хавсаргана.

14.5. Хороо энэ хуулийн 14.1-д заасан зөвшөөрлийг хүссэн хүсэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэхдээ нэмэлт мэдээлэл, баримт бичгийг хүсэлт гаргагчаас шаардаж болно.

14.6. Энэ хуулийн 14.1-д заасан зөвшөөрөл олгохдоо Хороо тодорхой нөхцөл, шаардлага тавьж болох бөгөөд эдгээр нөхцөл, шаардлагаа хэдийд ч өөрчлөн тогтоож болно.

15 дугаар зүйл. Даатгалын брокер хамтын даатгалын үйл ажиллагаанд оролцох

15.1. Даатгалын брокер нь Даатгалын тухай хуулийн 4.1.3-т заасан хамтын даатгалын үйл ажиллагааг зохион байгуулахад оролцож болно.

15.2. Даатгалын брокер нь хамтын даатгалын үйл ажиллагааг зохион байгуулах тохиолдолд тухайн даатгалын брокерын зохион байгуулалтын энэхүү үүрэг нь хамтын даатгалын гэрээ дуусгавар болсноор зогсоно.

15.3. Даатгалын брокер хамтын даатгалын үйл ажиллагаанд оролцохтой холбогдох нарийвчилсан зохицуулалтыг даатгалын журмаар тогтоож болно.

16 дугаар зүйл. Даатгалын брокерын засаглалын тогтолцоо

16.1. Даатгалын брокер нь даатгалын брокерын үйл ажиллагааг найдвартай, оновчтой удирдлагаар хангаж, бизнесийн үйл ажиллагааны шинж чанар, цар хүрээ, цогц байдалд нийцэх үр дүнтэй засаглалын тогтолцоог бий болгож, мөрдөж ажиллана.

Гуравдугаар дэд бүлэг Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх

17 дугаар зүйл. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагааны эрх

17.1. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд Хороо эрх олгох ба эрх олгох, олгохоос татгалзахтай холбогдох журмыг Хороо батална.

17.2. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа нь дараах төрөлтэй байна:

17.2.1. нэг даатгагчийг төлөөлөх;

17.2.2. хэд хэдэн даатгагчийг төлөөлөх.

17.3. Энэ хуулийн 17.2.1-д заасан даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг иргэнд, 17.2.2-т заасан даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг хуулийн этгээдэд олгоно.

18 дугаар зүйл. Эрх авах тухай хүсэлт гаргах

18.1. Даатгагчаас даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх авсан этгээд нь энэ хуулийн 17.1-д заасан эрх авах тухай хүсэлтийг даатгагчаар дамжуулан Хороонд гаргана.

18.2. Хүсэлтийг гаргахдаа Хорооноос тогтоосон загварын дагуу энэ хууль болон даатгалын журамд заасан баримт бичгийг хавсаргаж ирүүлнэ.

18.3. Хороо шаардлагатай гэж үзсэн нэмэлт мэдээлэл, баримт бичгийг хүсэлт гаргагчаас шаардаж болно.

19 дүгээр зүйл. Эрх олгох, олгохоос татгалзах

19.1. Хороо дараах шаардлагыг хангасан хүсэлт гаргагчид эрх олгох бөгөөд нэмэлт шаардлага тавьж болно:

19.1.1. эрх олгосон нь энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2, 13.3-т заасныг зөрчихөөргүй бол;

19.1.2.хүсэлт гаргагч нь даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тохиромжтой этгээд бол;

19.1.3.хүсэлт гаргагч энэ хууль болон даатгалын журмыг дагаж мөрдөх бүрэн боломжтой гэдэг нь нотлогдож байна гэж үзвэл.

19.2.Хороо хүсэлт гаргагчид даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгосон тухай бичгээр мэдэгдэх бөгөөд түүнд дараах зүйлийг тусгана:

19.2.1.эрх олгосон иргэний овог, нэр, хуулийн этгээд бол компанийн нэр;

19.2.2.эрх олгосон этгээдийн регистрийн дугаар;

19.2.3.даатгалын төлөөлөл хэрэгжүүлэх даатгагчийн нэрс;

19.2.4.эрхлэх үйл ажиллагаанд тавих нөхцөл, шаардлага;

19.2.5.эрхийн дугаар, эрх олгосон огноо.

19.3.Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх нь энэ хуулийн 43 дугаар зүйлд заасны дагуу эрх хасах хүртэл хүчин төгөлдөр байна.

19.4.Хороо хүсэлт гаргагчид эрх олгохоос татгалзсан бол энэ тухай бичгээр мэдэгдэж, татгалзсан үндэслэлийг заана.

19.5.Хороо хүсэлтийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 15 хоногийн дотор эрх олгох эсэхийг шийдвэрлэнэ.

19.6.Хороо даатгалын төлөөлөгчийн эрх авсан этгээдийг нийтэд ил тод байршуулна.

20 дугаар зүйл. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглох

20.1.Хорооноос эрх аваагүй аливаа этгээд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

20.2.Энэ хуулийн дагуу эрх хасагдсан этгээд даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа явуулах эрхгүй.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ХӨРӨНГӨ, ХУВЬЦАА

21 дүгээр зүйл. Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө

21.1.Даатгалын брокерын хувь нийлүүлсэн хөрөнгө нь хувьцаа эзэмшигчдийн хууль ёсны үйл ажиллагааны орлогоос бүрдүүлсэн мөнгөн хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд даатгалын холбогдох журмыг Хороо батална.

21.2.Энэ хуулийн 21.1-д заасан хувь нийлүүлсэн хөрөнгийг зээлийн хөрөнгөөр бүрдүүлэхийг хориглоно.

21.3.Даатгалын брокерын хувь нийлүүлсэн хөрөнгө энэ хуулийн 21.1-д заасан хэмжээнд хүрэхгүй болсон тохиолдолд энэ тухай Хороонд нэн даруй бичгээр мэдэгдэнэ.

21.4.Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт орох тухай бүрд Хороонд мэдэгдэж, бүртгүүлнэ.

22 дугаар зүйл. Хувьцаа шилжүүлэхэд тавих хяналт

22.1.Хувьцаа шилжүүлэхэд дараах шаардлага тавигдана. Үүнд:

22.1.1.хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд оруулах мөнгөн хөрөнгө нь хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн байх;

22.1.2.хувьцаа эзэмшигч этгээд нь Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шалгуурыг хангасан байна.

22.2.Хороо энэ хуулийн 21.4-т заасны дагуу бүртгэхдээ шаардлагатай гэж үзсэн бусад нөхцөл, шаардлага тавьж болно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАГНАЛ, АУДИТ

23 дугаар зүйл. Нягтлан бодох бүртгэлийн үзүүлэлт болон санхүүгийн тайлан

23.1.Дараах этгээд нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон даатгалын журамд заасны дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргана:

23.1.1.энэ хуулийн 9.1-д заасан даатгалын брокер;

23.1.2.энэ хуулийн 17.2.2-т заасан хэд хэдэн даатгагчийг төлөөлөх даатгалын төлөөлөгч.

23.2.Даатгалын журамд өөрөөр заагаагүй бол Хороо энэ хуулийн 23.1-д заасан этгээдийн нягтлан бодох бүртгэлийн баримт бичгийг тогтоож болно.

23.3.Санхүүгийн тайлан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8.1-д болон энэ хуулийн 23.2-т заасны дагуу Хорооноос тогтоосон баримт бичгээс бүрдэнэ.

23.4.Нягтлан бодох бүртгэлийн баримт бичгийг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасан хугацаагаар хадгалах бөгөөд хадгалах газрын хаягийг Хороонд бичгээр мэдэгдэнэ.

24 дүгээр зүйл. Нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт мөрдөх

24.1.Энэ хуулийн 23.1-д заасан этгээд нь нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартыг дагаж мөрдөнө.

25 дугаар зүйл. Жил бүрийн санхүүгийн тайлан

25.1.Энэ хуулийн 23.1-д заасан этгээд нь жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан болон даатгалын журамд заасан бусад бичиг баримтын хамт дараа оны эхний сард багтаан Хороонд ирүүлнэ.

25.2.Энэ хуулийн 9.1-д заасан даатгалын брокер нь аудитаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлангаа дараа оны нэгдүгээр улиралд багтаан Хороонд ирүүлнэ.

25.3.Энэ хуулийн 25.1, 25.2-т заасан тайланг Хороонд ирүүлээгүй тохиолдолд санхүүгийн тайланг өгөөгүйд тооцно.

26 дугаар зүйл. Улирал тутмын тайлан

26.1.Энэ хуулийн 23.1-д заасан этгээд нь улирал тутмын санхүүгийн тайлангаа дараа сарын 20-ны өдрийн дотор Хороонд тушаана.

26.2.Даатгалын журамд заасан баримт бичгийг ирүүлээгүй тохиолдолд санхүүгийн тайланг өгөөгүйд тооцно.

27 дугаар зүйл. Даатгалын байгууллагад аудит хийх үйл ажиллагаа

27.1.Энэ хуулийн 9.1-д заасан даатгалын брокер нь санхүүгийн тайландаа заавал аудит хийлгэх бөгөөд санхүүгийн тайланд аудит хийх хуулийн этгээдтэй холбогдох харилцааг Даатгалын тухай хуулиар зохицуулна.

27.2.Аудит хийх хуулийн этгээд нь өөрийн баталгаажуулсан дэлгэрэнгүй тайлан, түүний талаарх эцсийн дүгнэлтийг даатгалын журамд заасны дагуу энэ хуулийн 9.1-д заасан даатгалын брокерт хүргүүлнэ.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, ТҮҮНД ТАВИГДАХ ХЯЗГААРЛАЛТ

28 дугаар зүйл. Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа

28.1.Даатгалын зуучлагч Даатгалын тухай хуулийн дагуу тусгай зөвшөөрөл аваагүй даатгагчтай хамтран үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

28.2.Энэ хуулийн 28.1-д заасан даатгалын зуучлагч гадаадын даатгагчтай хамтран ажиллахад хамаарахгүй.

28.3.Даатгалын төлөөлөгч зөвхөн иргэдэд зориулсан даатгалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг зуучилна.

29 дүгээр зүйл. Даатгалын зуучлагчийн төлбөр, хөлс, хураамж

29.1.Даатгалын зуучлагч дор дурдсанаас бусад тохиолдолд даатгагчийн байгуулсан гэрээний дагуу төлөгдөж буй хураамжийг хүлээн авах, эзэмших, түүнтэй холбоотой хэлцэл хийхийг хориглоно:

29.1.1.даатгалын хураамжийг хүлээн авах, эзэмших, түүнтэй холбоотой хэлцэл хийхийг даатгагч зөвшөөрсөн;

29.1.2.Хорооноос эрх олгосон.

29.2.Хороо даатгалын ангилал, хэлбэр, төрлөөс хамааран даатгагчаас даатгалын зуучлагчид олгох борлуулалтын хөлс, орлогын шимтгэлийн хувь хэмжээ, хязгаарыг тогтоож болно.

30 дугаар зүйл. Мэдээллийг өөрчлөх

30.1.Даатгалын брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэж байгаа этгээд, эсхүл даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх хүсэж байгаа этгээд энэ хууль, даатгалын журамд заасны дагуу Хороонд гаргаж буй аливаа зөвшөөрөл хүссэн хүсэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэхээс өмнө Хороонд ирүүлсэн мэдээлэл, баримтад өөрчлөлт орвол зөвшөөрөл хүссэн этгээд энэ тухай нэн даруй бичгээр мэдэгдэх үүрэгтэй.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЗОХИСТОЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

31 дүгээр зүйл. Зах зээлийн зохистой үйл ажиллагаа

31.1.Даатгалын зуучлалын мэргэжлийн холбоо нь даатгалын зуучлагчийн дагаж мөрдвөл зохих мэргэжлийн ёс зүйн дүрэм гаргаж болно.

31.2.Даатгалын зуучлалын мэргэжлийн ёс зүйн дүрэмд дараах асуудлыг тусгасан байвал зохино:

31.2.1.дагаж мөрдөх мэргэжлийн ёс зүй;

31.2.2.даатгуулагчтай харилцах, мэдээлэл өгөх;

31.2.3.мэргэжлийн ёс зүйн зөвлөл /цаашид "Мэргэжлийн ёс зүйн зөвлөл" гэх/, бүтэц, бүрэлдэхүүн;

31.2.4.мэргэжлийн ёс зүй зөрчсөн талаарх гомдол, маргаан хянан шийдвэрлэх.

31.3.Мэргэжлийн ёс зүйн зөвлөл нь даатгалын мэргэжлийн ёс зүй зөрчсөн талаарх гомдол, маргааныг хүлээн авч, холбогдогч талуудаас гаргасан мэдээлэлд үндэслэн дүгнэлт гаргаж болно.

31.4.Мэргэжлийн ёс зүйн зөвлөл нь гаргасан дүгнэлтдээ үндэслэн энэ хуулийн 33, 34 дүгээр зүйлд заасан хяналт шалгалт хийлгүүлэх, 39 дүгээр зүйлд заасан Албадлагын арга хэмжээ авах талаар санал гаргах эрхтэй.

32 дүгээр зүйл. Төөрөгдүүлсэн зар сурталчилгаа

32.1.Даатгалын зуучлагч нь төөрөгдүүлсэн, эсхүл худал мэдээлэл агуулсан зар сурталчилгаа, мэдээлэл, товхимол болон түүнтэй адилтгах бусад бичиг баримт гаргах, тараах, тараахыг зөвшөөрөхийг хориглоно.

32.2.Даатгалын зуучлагч болон түүний нэрийн өмнөөс гаргасан мэдээлэл, товхимол болон түүнтэй адилтгах бусад баримт бичиг нь төөрөгдүүлсэн буюу худал

мэдээлэл агуулсан, эсхүл нийтийн ашиг сонирхолд харшилсан гэж үзвэл Хороо тухайн баримт бичгийг гаргахыг хориглох, няцаахыг даалгах, эсхүл шаардлагатай гэж үзсэн өөрчлөлт, залруулга хийж гаргахыг бичгээр даалгана.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ, МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТАЙЛАГНАХ

33 дугаар зүйл. Үйл ажиллагааны хяналт шалгалт

33.1.Хороо энэ хуулийн дагуу даатгалын зуучлагч болон тэдгээрийн холбогдох этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлнэ.

33.2.Хороо энэ хуулийн 33.1-д заасан хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон харилцааг даатгалын журмаар зохицуулж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллана.

33.3.Энэ хуулийн 33.1-д заасан хяналт, шалгалтыг Хорооны даргын баталсан шалгалтын удирдамжийн дагуу хэрэгжүүлэх ба удирдамжийг хяналт, шалгалтад хамрагдах этгээдэд урьдчилан танилцуулна.

33.4.Хороо шаардлагатай гэж үзвэл үйл ажиллагааны шалгалтыг хэрэгжүүлэхдээ тохирох мэргэшсэн, дадлага туршлага, мэргэжил бүхий этгээдийг татан оролцуулж болно.

33.5.Хороо энэ хуулийн 33.1-д заасан хяналт, шалгалтад хамрагдах этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт, шалгалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор дараах арга хэмжээг хэдийд ч авч хэрэгжүүлж болно:

33.5.1.үйл ажиллагаа, удирдлага, зохион байгуулалт, холбогдох баримт бичгийг цаасаар болон цахим хэлбэрээр шалгах;

33.5.2.шалгалтад хамрагдах этгээдийн хяналт болон эзэмшилд буй эд хөрөнгө, мөнгөн хөрөнгийн байршлыг хянаж шалгах;

33.5.3.нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлан болон бусад баримт бичгийг хуулбарлан авч хянаж шалгах;

33.5.4.үйл ажиллагаанд ашиглаж буй программ хангамж, аливаа техник технологийн талаар болон түүнд агуулагдах мэдээ, мэдээлэл, холбогдох материалыг шалгах;

33.5.5. цаг үеийн нөхцөл байдалтай уялдуулан шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээлэл.

33.6.Хороо энэ хуульд заасан хяналт шалгалтын зарим чиг үүргээ тухайн чиглэлээр мэргэшсэн этгээдтэй гэрээ байгуулсны үндсэн дээр гүйцэтгүүлж болно.

34 дүгээр зүйл. Нэгдсэн хяналт шалгалт

34.1.Хороо нь энэ хуулийн 33.1-д заасан хяналт, шалгалтыг хэрэгжүүлэхдээ шаардлагатай гэж үзвэл холбогдох төрийн байгууллагатай хамтран нэгдсэн хяналт

шалгалтыг хийх бөгөөд түүнд хамрагдах хуулийн этгээдийн санхүүгийн тайланг нэгдсэн байдлаар гаргаж үнэлэлт, дүгнэлт өгнө.

34.2.Энэ хуулийн 34.1-д заасан нэгдсэн хяналт шалгалтад тусгай зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчийн холбогдох этгээдийг хамруулах, тэдгээрийн санхүүгийн тайлан, холбогдох бусад мэдээллийг гаргаж тайлагнах, хяналт шалгалт хийх харилцааг холбогдох төрийн байгууллагатай хамтран баталсан удирдамжийн дагуу зохицуулна.

34.3.Холбогдох этгээд нь өөр улсад бүртгэгдсэн буюу байршдаг бол Хороо тухайн орны эрх бүхий байгууллагатай мэдээлэл солилцох болон бусад хэлбэрээр хамтран ажиллаж нэгдсэн хяналт, шалгалтыг хэрэгжүүлж болно.

34.4.Хорооноос шаардсан мэдээллийг тогтоосон хугацаанд тухайн холбогдох этгээд өөрөө, эсхүл тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээр дамжуулан гаргаж өгнө.

35 дугаар зүйл. Хяналт, шалгалттай холбоотой этгээд, түүний эрх бүхий албан тушаалтан, ажилтны үүрэг

35.1.Энэ хуулийн 33.1-д заасан хяналт, шалгалтад хамрагдах этгээд шалгалт хийхтэй холбоотой дараах үүрэг хүлээнэ:

35.1.1.хяналт шалгалтын үйл ажиллагааг бие даасан, хараат бусаар явуулах нөхцөлөөр хангах;

35.1.2.өөрийн байранд нэвтрэх, эд хөрөнгийг шалгах боломжоор хангах;

35.1.3.нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлан болон холбогдох бусад баримт бичгийг гаргаж өгөх;

35.1.4.шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл, тайлбарыг баримтаар болон цахим хэлбэрээр саадгүй, бүрэн гүйцэд, үнэн зөв гаргаж өгөх;

35.1.5.үйл ажиллагаандаа ашиглаж буй программ хангамж, аливаа техник технологийн талаар болон түүнд агуулагдах мэдээ, мэдээлэл, холбогдох материалыг бэлтгэж өгөх;

35.1.6.шаардлагатай баримт бичгийг бусад этгээдээс авч Хороонд өгөх;

35.1.7.Хороо, түүний хянан шалгагчийн хуулиар олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд шаардсан баримт, мэдээ мэдээлэл байхгүй бол хяналт, шалгалтад хамрагдах этгээд энэ тухайгаа албан бичгээр мэдэгдэх;

35.1.8.шалгалт хийж буй этгээдийн нэр хүндэд халдахгүй байх, хууль бус нотолгоогүй мэдээ мэдээллийг аливаа хэлбэрээр тараахгүй байх;

35.1.9.хууль тогтоомжид заасан бусад үүрэг.

35.2.Хороо энэ хуулийн 33.1-д заасан хяналт, шалгалтыг хэрэгжүүлэх явцад шаардлагатай мэдээлэл, тайлбарыг шалгалтанд хамрагдах этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан болон ажилтнаас аливаа хэлбэрээр авч болно.

36 дугаар зүйл. Шалгалтын тайлан

36.1.Хороо нь үйл ажиллагааны шалгалт дууссанаас хойш ажлын 45 хоногийн дотор шалгалтын товч тайланг холбогдох этгээдэд хүргүүлнэ.

36.2.Шалгалтын тайланд дараах зүйлийг тусгана:

36.2.1.шалгалтад хамрагдах этгээдийн үйл ажиллагааны удирдлага, зохион байгуулалт, хяналт болон шаардлагатай гэж үзсэн бусад асуудлын талаарх зөвлөмж, дүгнэлт;

36.2.2.тайлантай холбогдуулан шалгалтад хамрагдах этгээдээс хариу шаардаж байгаа эсэх, хариу шаардаагүй бол тайланд онцгойлон үзэж буй асуудлын талаар.

36.3.Шалгалтын тайлантай холбогдуулан хариу шаардсан, эсхүл албан шаардлага өгсөн бол шалгалтад хамрагдах этгээд тайлан, албан шаардлагыг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 14 хоногийн дотор, эсхүл тэдгээрт тусгайлан заасан хугацаанд Хороонд хариу мэдэгдэх үүрэгтэй.

37 дугаар зүйл. Хорооны мэдээлэл цуглуулах эрх

37.1.Хороо энэ хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх зорилгоор, эсхүл гадаадын зохицуулах байгууллагын тавьсан хүсэлтийн дагуу энэ хуулийн 37.2-т заасан этгээдээс дараах зүйлийг бичгээр шаардаж болно:

37.1.1.тодорхой төрлийн буюу тусгайлан заасан мэдээлэл гаргаж өгөхийг;

37.1.2.тодорхой төрлийн буюу тусгайлан заасан баримт бичиг гаргаж өгөхийг.

37.2.Энэ хуулийн 37.1-д заасан мэдэгдлийг холбогдох этгээд болон түүнтэй хамаарал бүхий этгээд эсхүл, мэдэгдэлтэй холбоотой мэдээлэл, баримт бичиг байгаа гэж үзсэн этгээдэд өгөх бөгөөд уг мэдэгдэлд мэдээлэл, баримт бичгийг гаргаж өгөх болон үйлдэх хугацаа, газрыг заана.

37.3.Энэ хуулийн 37.2-т заасан “хамаарал бүхий этгээд”-ийг Хорооноос баталсан даатгалын журмаар тодорхойлж, нэгдсэн бүртгэл хөтөлнө.

37.4.Хороо энэ хуулийн 37.1-д заасан эрхээ хэрэгжүүлэхдээ дараах шаардлагыг тавьж болно:

37.4.1.тогтоосон хэлбэр, загвараар мэдээлэл бэлтгэж ирүүлэхийг;

37.4.2.мэдээлэл, баримт бичгээ баталгаажуулахыг;

37.4.3.мэдээлэл, баримт бичигтэй холбогдуулан тайлбар гаргахыг.

37.5.Хороо энэ хуульд заасны дагуу мэдээлэл цуглуулахдаа холбогдох баримт бичгийг түүвэрлэн буюу хуулбарлан авч болно.

37.6.Хорооноос энэ хуулийн 37.1-д заасны дагуу мэдээлэл, баримт бичгээр хангахыг даалгасан мэдэгдлийг хүлээн авсан этгээд нь өөрийн үйл ажиллагаа,

санхүүгийн нөхцөл байдалтай холбоотой бүхий л баримт материал, тайлан бүртгэл, мэдээ, мэдээлэл, холбогдох бусад баримт бичгийг Хорооны шаардсанаар гарган өгөх үүрэгтэй.

38 дугаар зүйл. Гадаадын зохицуулах байгууллагад туслалцаа үзүүлэх

38.1.Гадаадын зохицуулах байгууллага өөрийн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан туслалцаа үзүүлэхийг бичгээр хүссэн тохиолдолд Хороо энэ хуулийн 38 дугаар зүйлд заасны дагуу холбогдох мэдээлэл, баримт бичгээр хангаж болно.

38.2.Гадаадын зохицуулах байгууллагыг мэдээлэл, баримт бичгээр хангах эсэхийг шийдвэрлэхдээ дараах асуудлыг анхаарна:

38.2.1.гадаадын зохицуулах байгууллага нь уг асуудалтай төстэй асуудлаар харилцан туслалцаа үзүүлж байсан, эсхүл үзүүлэх эсэх;

38.2.2.Монгол Улсын хууль тогтоомж, нийтийн ашиг сонирхолд нийцэж байгаа эсэх;

38.2.3.асуудлын шинж чанар, тухайн асуудал Монгол Улсын хувьд ач холбогдолтой эсэх;

38.2.4.мэдээлэл бэлтгэхтэй холбогдон зайлшгүй гарах зардлыг гадаадын зохицуулах байгууллага төлсөн эсэх;

38.2.5.энэ хуулийн 46 дугаар зүйлд заасны дагуу мэдээллийн нууцлалыг хангаж чадах эсэх.

38.3.Хороо гадаадын зохицуулах байгууллагын хүссэн мэдээлэлтэй холбогдуулж тодруулга ирүүлэхийг уг байгууллагаас хүсэж болно.

38.4.Гадаадын зохицуулах байгууллага нь энэ хуулийн 38.3-т заасан хүсэлтэд хариу ирүүлээгүй бол Хороо түүнд туслалцаа үзүүлэхээс татгалзаж болно.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ АЛБАДЛАГА

39 дүгээр зүйл. Албадлагын арга хэмжээ авах үндэслэл

39.1.Хороо дараах үндэслэлээр даатгалын зуучлагчид албадлагын арга хэмжээ авч болно:

39.1.1.энэ хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, даатгалын журмыг зөрчсөн;

39.1.2.үйлчлүүлэгчийн болон нийтийн ашиг сонирхолд, даатгалын төлөөлөгчийн хувьд даатгагчийн ашиг сонирхолд хохирол учруулахуйц нөхцөл байдал үүссэн;

39.1.3.төлбөрийн чадваргүй болсон буюу төлбөрийн чадваргүй болж болзошгүй гэж үзвэл;

39.1.4.энэ хуулийн 44 дүгээр зүйлд заасны дагуу Хорооноос өгсөн даалгаврыг биелүүлээгүй;

39.1.5.тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрх олгох нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн;

39.1.6.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, түүний удирдах албан тушаалтан, компанийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг дангаараа буюу бусад этгээдтэй хамтран эзэмшиж буй этгээд нь тус тус тохиромжтой бус этгээд гэж үзсэн;

39.1.7.Хороонд бодитой бус, төөрөгдүүлсэн мэдээлэл өгсөн нь тогтоогдсон;

39.1.8.нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлангаа хууль тогтоомжид нийцүүлж хөтлөөгүй, тайлагнаагүй;

39.1.9.хамаарал бүхий этгээдийн үйл ажиллагааг шалгах явцад Хороотой хамтран ажиллахаас татгалзсан;

39.1.10.энэ хуулийн 32.4-т заасны дагуу Мэргэжлийн ёс зүйн зөвлөл санал гаргасан;

39.1.11.хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэл.

40 дүгээр зүйл. Албадлагын арга хэмжээний төрөл

40.1.Хороо энэ хуулийн 39.1-д заасан үндэслэлээр дараах төрлийн албадлагын арга хэмжээг хэрэглэнэ:

40.1.1.даатгалын брокерын тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх;

40.1.2.даатгалын брокерын тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох;

40.1.3.даатгалын төлөөлөгчийн эрхийг хасах;

40.1.4.энэ хуулийн 44 дүгээр зүйлд заасны дагуу даалгавар өгөх;

40.1.5.энэ хуулийн 45 дугаар зүйлд заасны дагуу шалгагч томилох;

40.1.6.даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааг зохистой явуулах талаар зөвлөх үүрэг бүхий дадлага туршлагатай мэргэжилтэн томилох.

41 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх

41.1.Хороо тусгай зөвшөөрлийг дараах үндэслэлээр түдгэлзүүлнэ:

41.1.1.энэ хуулийн 39.1-д заасан үндэслэлийн аль нэг нь илэрсэн;

41.1.2.тусгай зөвшөөрлийн жил бүрийн төлбөрийг төлөх хугацаа өнгөрснөөс хойш 2 сарын дотор төлөөгүй.

41.2.Тусгай зөвшөөрлийг дараах хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

41.2.1.Хорооноос тогтоосон хугацаагаар;

41.2.2.Хорооноос тавьсан шаардлага, өгсөн даалгаврыг биелүүлэх хүртэл.

41.3.Энэ хуулийн 41.2.1-д заасан хугацаа нь 6 сараас хэтрэхгүй.

41.4.Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэхээс өмнө Хороо Захиргааны ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан сонсох ажиллагаа явуулна.

41.5.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуулийн 41.4-т заасан сонсох ажиллагааны мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрлийг нь түдгэлзүүлэх үндэслэлгүй гэж үзсэн тухай тайлбараа Хороонд бичгээр ирүүлээгүй бол тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ.

41.6.Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн тохиолдолд дараах агуулга бүхий мэдэгдлийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид бичгээр хүргүүлнэ:

41.6.1.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн тухай;

41.6.2.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн үндэслэл;

41.6.3.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлж эхэлсэн огноо;

41.6.4.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаа.

41.7.Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн үндэслэл, нөхцөл, шаардлага арилсан тохиолдолд Хороо уг тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ.

42 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох, сэргээх

42.1.Хороо дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

42.1.1.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

42.1.2.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч татан буугдсан, эсхүл дампуурсан;

42.1.3.тусгай зөвшөөрлийг авахдаа хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн нь тогтоогдсон;

42.1.4.тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг удаа дараа буюу ноцтой зөрчсөн;

42.1.5.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд зөрчлийг арилгах талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй, тусгай зөвшөөрлийг сэргээлгэх тухай хүсэлтийг ирүүлээгүй;

42.1.6.тусгай зөвшөөрөл олгосноос хойш 6 сарын дотор үйл ажиллагаагаа эхлээгүй, эсхүл үйл ажиллагаагаа зогсоосон;

42.1.7.хуульд заасан бусад.

42.2.Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгохоос өмнө Хороо Захиргааны ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан сонсох ажиллагааг явуулна.

42.3.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуулийн 42.2-т заасан сонсох ажиллагааны мэдэгдлийг уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрлийг нь хүчингүй болгох үндэслэлгүй гэж үзсэн тухай тайлбараа Хороонд бичгээр ирүүлээгүй бол тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

42.4.Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тохиолдолд дараах агуулга бүхий мэдэгдлийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид бичгээр хүргүүлнэ:

42.4.1.тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тухай;

42.4.2.тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон үндэслэл;

42.4.3.тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон огноо.

42.5.Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосноос хойш 3 жилийн дараа тухайн этгээд дахин тусгай зөвшөөрөл авахаар хүсэлт гаргах эрхтэй.

43 дугаар зүйл. Даатгалын төлөөлөгчийн эрхийг хасах, сэргээх

43.1.Хороо дараах үндэслэлээр даатгалын төлөөлөгчийн эрхийг хасна:

43.1.1.даатгалын төлөөлөгч хүсэлт гаргасан;

43.1.2.даатгагч хүсэлт гаргасан;

43.1.3.эрх авахдаа хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн нь тогтоогдсон;

43.1.4.даатгалын төлөөлөгч нас барсан;

43.1.5.даатгалын журмыг удаа дараа зөрчсөн.

43.2.Эрхийг хасахаас өмнө Хороо эрхийг хасах болсон үндэслэлийг заасан мэдэгдлийг даатгагчид бичгээр хүргүүлж, хүргэсэн огноог тэмдэглэнэ.

43.3.Даатгагч уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногийн дотор эрхийг хасах нь үндэслэлгүй гэж үзсэн тухай тайлбараа Хороонд ирүүлээгүй бол эрхийг хасна.

43.4.Эрхийг хассан тохиолдолд дараах агуулга бүхий мэдэгдлийг даатгагчид бичгээр хүргүүлнэ:

43.4.1.эрхийг хассан тухай;

43.4.2.эрхийг хассан үндэслэл;

43.4.3.эрхийг хассан огноо.

43.5.Хороо эрхийг хассан тухай даатгалын журамд заасны дагуу нийтэд мэдээлнэ.

43.6.Эрхийг хассанаас хойш 1 жилийн дараа тухайн этгээд даатгалын төлөөлөгчийн эрх авах хүсэлт гаргах эрхтэй.

44 дүгээр зүйл. Даалгавар

44.1.Хороо даатгалын зуучлагчид албадлагын арга хэмжээ авахдаа дараах агуулга бүхий даалгаврыг албан бичиг болон улсын байцаагчийн албан шаардлагаар өгч болно:

44.1.1.даатгалын зуучлалын тодорхой хэлбэр, төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэхийг түр зогсоох;

44.1.2.тодорхой хэлбэр, төрлийн үйл ажиллагаатай холбоотой шинээр гэрээ байгуулахыг хориглох;

44.1.3.байгуулсан даатгалын гэрээг өөрчлөхийг хориглох;

44.1.4.шаардлагатай мэдээлэл, баримт бичгийг энэ хууль, бусад хууль тогтоомж, даатгалын журамд зааснаас богино хугацаанд гаргаж өгөх;

44.1.5.даатгуулагч болон даатгалын төлөөлөгчийн хувьд төлөөлж буй даатгагчийн ашиг сонирхлыг хамгаалах зорилгоор шаардлагатай гэж үзсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх.

44.2.Энэ хуулийн 44.1-д заасны дагуу Хорооноос өгч буй аливаа даалгаврыг даатгалын зуучлагч биелүүлэх үүрэгтэй.

44.3.Энэ хуулийн 44 дүгээр зүйл тусгай зөвшөөрлийг нь түдгэлзүүлсэн болон хүчингүй болгосон, эрхийг хассан этгээдэд нэгэн адил хамаарна.

45 дугаар зүйл. Шалгагчийг томилох

45.1.Хороо энэ хуулийн 39.1-д заасан үндэслэлээр албадлагын арга хэмжээ авахдаа тухайн этгээдийн үйл ажиллагааг хянан шалгах үүрэг бүхий нэг буюу хэд хэдэн этгээдийг шалгагчаар томилж болно.

45.2.Энэ хуулийн 45.1-д заасны дагуу томилогдсон шалгагч нь дараах асуудлыг хянан шалгаж болно:

45.2.1.тухайн этгээдийн үйл ажиллагааны хүрээ, шинж байдал;

45.2.2.тухайн этгээдийн үйл ажиллагааны тодорхой асуудал;

45.2.3.тухайн этгээдийн болон хувьцаа эзэмшигчдийн хяналт.

45.3.Шалгагч нь шаардлагатай гэж үзвэл тухайн этгээдийн үйл ажиллагаа болон компанийн нэгдлийн бусад гишүүдийн үйл ажиллагааг хэдийд ч шалгаж болно.

45.4.Шалгагчийн томилолтын хугацаа болон нөхцөлийг Хороо тогтооно.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

46 дугаар зүйл. Мэдээллийн нууцлалыг хадгалах

46.1.Хороо болон холбогдох бусад байгууллага, албан тушаалтан нь энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжид заасан өөрийн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ дараах этгээдтэй холбоотой аливаа мэдээллийг бусдад задруулахыг хориглоно:

46.1.1.тусгай зөвшөөрөл авах, эрх авах хүсэлт гаргасан этгээд;

46.1.2.даатгалын зуучлагч, эсхүл даатгалын зуучлагч байсан этгээд, тэдгээрийн хараат болон охин компани;

46.1.3.даатгуулагч, эсхүл даатгуулагч байсан этгээд.

46.2.Дараах тохиолдолд энэ хуулийн 46.1 дэх хэсэг хамаарахгүй:

46.2.1.тухайн этгээд өөрийн нууцыг задруулахыг бичгээр зөвшөөрсөн;

46.2.2.Хороо шаардсан;

46.2.3.шүүх болон прокурор, цагдаа, тагнуул, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын ажлын шаардлагаар тэдгээр байгууллагын удирдлага хүсэлт гаргасан;

46.2.4.энэ хуульд заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилгоор тухайн этгээд мэдэх шаардлагатай;

46.2.5.уг мэдээллийг олон нийт бусад эх сурвалжаас мэдэх боломжтой, эсхүл нэгэнт мэдээлэгдсэн;

46.2.6.тухайн мэдээлэлтэй холбогдох энэ хуулийн 46.1-д заасан этгээдийг таних боломжгүй байдлаар буюу мэдээллийг товчлол, эсхүл статистик тоо баримтаар мэдээлэх;

46.2.7.энэ хуулийн 38.1-д заасны дагуу гадаадын зохицуулах байгууллага бичгээр хүсэлт гаргасан.

47 дугаар зүйл. Маргаан шийдвэрлэх

47.1.Тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчдийн хооронд даатгалын үйл ажиллагаатай холбогдон гарсан маргааныг Хороо урьдчилан шийдвэрлэнэ.

48 дугаар зүйл. Маргааныг арбитрын журмаар шийдвэрлэх

48.1.Арбитрын хэлэлцээртэй бол даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаатай холбогдон гарсан маргааныг арбитрын журмаар шийдвэрлэнэ.

48.2.Энэ хуулийн 48.1-д заасны дагуу маргааныг арбитрын журмаар шийдвэрлэх тохиолдолд энэ хуулийн 47 дугаар зүйл хамаарахгүй.

49 дүгээр зүйл. Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

49.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

49.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

50 дугаар зүйл. Хорооны албан хаагчийн хязгаарлагдмал хариуцлага

50.1.Хорооны албан хаагч энэ хууль, холбогдох бусад хууль болон даатгалын журамд заасан үүргээ шударга бусаар хэрэгжүүлсэн буюу санаатайгаар хэрэгжүүлээгүй болох нь тогтоогдсоноос бусад тохиолдолд хариуцлага хүлээхгүй.

51 дүгээр зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

51.1.Энэ хуулийг 20... оны ... дүгээр сарын ...-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

1 дүгээр зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалт, 6 дугаар зүйлийн 6.2.4 дэх заалтын “мэргэжлийн оролцогчийн” гэснийг “зуучлалын” гэж, мөн хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.5 дахь хэсгийн “8, 9, 10, 11, 12, 38, 39 дүгээр зүйлд” гэснийг “9, 10, 11, 12, 13, 41, 42 дугаар зүйлд” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.5 дахь хэсгийн “30, 31, 32, 33, 34 дүгээр зүйлд” гэснийг “33, 34, 35, 36, 37 дугаар зүйлд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалтын “хохирол үнэлэгчийн” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Даатгалын зуучлалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ
ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

1 дүгээр зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.14 дүгээр зүйлийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

1. Тусгай зөвшөөрөлгүйгээр даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхэлсэн бол хууль бусаар олсон хөрөнгө, орлогыг хурааж даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2. Даатгалын зуучлагч дүрмийн сангийн доод хэмжээг хуульд заасны дагуу бүрдүүлээгүй, эсхүл дүрмийн сан хуульд заасан хэмжээнд хүрэхгүй болсон тохиолдолд эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх үүргээ биелүүлээгүй бол даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийг гурван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

3. Даатгалын зуучлагчийн гаргаж буй бүх хувьцааны төлбөрийг мөнгөн бус хэлбэрээр хийсэн бол хүнийг таван зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг таван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

4. Даатгалын зуучлагч нягтлан бодох бүртгэлээ аккруэл сууриар хөтлөөгүй бол хүнийг хоёр зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

5. Хуульд заасан шаардлага хангаагүй аудиторыг томилсон бол хүнийг хоёр зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

6. Даатгалын зуучлагч тусгай зөвшөөрөл аваагүй даатгагчтай хамтран үйл ажиллагаа явуулсан, эсхүл хуульд зааснаас бусад тохиолдолд даатгагчийн байгуулсан гэрээний дагуу төлөгдөж буй хураамжийг хүлээн авсан, эсхүл эзэмшсэн, эсхүл түүнтэй холбоотой хэлцэл хийсэн, эсхүл хуульд заасны дагуу хүргүүлсэн эрх бүхий байгууллагын даалгаврыг биелүүлээгүй бол хүнийг гурван зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг гурван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

7. Эрх бүхий байгууллагаас явуулж буй шалгалтын үед холбогдох этгээд, түүний эрх бүхий албан тушаалтан, ажилтан хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй, эсхүл шалгалтын тайлантай холбогдуулан эрх бүхий байгууллагаас хариу шаардсан бол холбогдох этгээд тайланг хүлээн авсан өдрөөс хойш 14 хоногийн дотор, эсхүл тайланд тусгайлан заасан хугацаанд эрх бүхий байгууллагад хариу мэдэгдэх, эсхүл эрх бүхий байгууллагаас бичгээр шаардсан зүйлийг хүргүүлэх үүргээ биелүүлээгүй бол хүнийг хоёр зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

8. Даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэж байгаа этгээд, эсхүл даатгалын зуучлагч болон бусад этгээдээс хууль, даатгалын багц дүрэмд заасны дагуу эрх бүхий байгууллагад гаргаж буй зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг хэлэлцэн шийдвэрлэхээс өмнө эрх бүхий байгууллагад ирүүлсэн мэдээлэл, баримтад өөрчлөлт орвол зөвшөөрөл хүссэн этгээд энэ тухай даруй бичгээр мэдэгдэх үүргээ биелүүлээгүй бол хүнийг хоёр зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

9. Даатгалын зуучлалын тухай хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй, эсхүл хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн, нөхөн төлбөрийн хэмжээг тогтооход шаардлагатай мэдээллийг даатгагчийн шаардсан хугацаанд гаргаж өгөөгүй бол хүнийг нэг зуун тавин нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг мянга таван зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Даатгалын зуучлалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.3.3 дахь заалтын “даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн” гэснийг “даатгалын брокер, банк даатгалын зуучлагчийн” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Даатгалын зуучлалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

МӨНГӨ УГААХ БОЛОН ТЕРРОРИЗМЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

1 дүгээр зүйл. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 дахь заалтын “даатгалын мэргэжлийн оролцогч” гэснийг “даатгалын брокер, банк даатгалын зуучлагч” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Даатгалын зуучлалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**МАЛЫН ИНДЕКСЖҮҮЛСЭН ДААТГАЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

1 дүгээр зүйл. Малын индексжүүлсэн даатгалын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн” гэснийг “даатгалын зуучлалын” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Даатгалын зуучлалын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ